

ВПЛИВ ФОРМУВАННЯ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАЦІ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

У процесі формування основного капіталу (ОК) перш за все визначаються джерела фінансових ресурсів. До внутрішніх джерел формування власних фінансових ресурсів підприємства належить нерозподілений прибуток, амортизаційні відрахування від використовуваних власних основних засобів і нематеріальних активів та інші внутрішні джерела. Виділяють також зовнішні джерела формування власного капіталу, а саме: залучення додаткового пайового або акціонерного капіталу, отримання підприємством безоплатної фінансової допомоги і інші зовнішні джерела. Від формування раціональної структури ОК залежить обсяг виробленої продукції, її якість і ціна, тому сучасним машинобудівним підприємствам України необхідно значну увагу приділяти механізму формування ОК, а саме не лише вивченню джерел фінансування, а і визначення напрямів формування ОК. Все це зумовлює необхідність і актуальність досліджень у цьому напрямі.

Останні наукові дослідження, що розкривають основний капітал як соціально-економічну категорію, пов'язані із питаннями ефективного використання та відтворення ОК на підприємствах. Цьому присвячені праці таких вітчизняних вчених, як М. Горобинська, О. Пасько, О. Даций, Т. Ступницька, С. Старицький, Т. Цибулько, І. Готліб. Разом з тим, аналіз економічної літератури та діяльності підприємств свідчить про те, що ще не знайшли достатнього теоретичного і практичного вирішення питання щодо механізму формування основного капіталу.

Метою дослідження є обґрунтування науково-методичних засад щодо вдосконалення формування ОК підприємств машинобудування, а також розроблення практичних рекомендацій підвищення ефективності управління ним.

При визначенні напрямів формування ОК підприємства виходили з потреб виробництва, але в сучасних умовах необхідно орієнтуватися і на потреби ринку. Тому одним із напрямів формування ОК на машинобудівному підприємстві є заходи раціональної структури ОК. Так, на прикладі машинобудівного підприємства Кіровоградської області динаміка формування структури ОК за період 2000-2010рр. мала такий характер: активна частина ОК у 2000-2008рр. в цілому зросла на 16,23%, а вже за період 2009-2010рр. порівняно з 2008р. зменшилася відповідно на 16,84% і 21,33%, це пов'язано із виведенням

фізично і морально застарілого обладнання у період 2009-2010рр., коли коефіцієнт вибуття був самим найвищим за 11 років (крім 2001р.) і склав 68,4% і 10,6%. Відповідно коефіцієнт зношеності був нижчим протягом 11 років і становив 53,48% і 51,07%, а найбільш зношеним ОК був у 2006р. – 74,78%.

Машинобудівне підприємство максимально вкладавало кошти у машини і обладнання. Доля цих витрат у загальному обсязі інвестицій в ОК складала у 2000р. – 91,48%, у 2001р. – 57,16%, у 2006р. – 66,11%, у 2009р. – 81,66% і у 2010р. – 91,10%. Відповідно коефіцієнт оновлення у 2000р. становив 9,9%, у 2001р. – 27%, у 2007р. – 6,8%, у 2008р. – 8%, у 2009р. – 12,1%, у 2010р. – 8,8%.

Як бачимо, за період 2009-2010рр. на підприємстві проводилася ефективна політика щодо використання та формування ОК. Це підтверджується низкою показників: рентабельність (прибутковість) ОК у 2009р. зросла на 0,07 коп., у 2010р. – на 0,06 коп. Фондовіддача теж збільшилася у 2009р. – на 0,31 коп., у 2010р. – на 0,05 коп. Середньогодинний виробіток продукції одним працівником протягом 11 років з 2000 по 2010рр. на підприємстві збільшився на 57,80 грн.

На процес формування структури ОК крім внутрішніх факторів впливають і зовнішні фактори: купівельна спроможність населення; конкуренція виробників машинобудування; рівень розвитку техніки, технології та сировинної бази; зростання цін на метали, стратегічно важливі для машинобудівних підприємств (алюмінію, бронзи, сталевого прокату); наближеність до потенційних споживачів та замовників. Тому пропонується здійснювати формування раціональної структури ОК з урахуванням стану попиту (контрактів, договорів), що склався на цільовому ринку.

Основними напрямками формування раціональної структури ОК на машинобудівному підприємстві Кіровоградської області з врахуванням сучасного стану використання ОК є:

- збільшення питомої ваги активної частини ОК, нематеріальних активів у ОК;
- вкладення коштів у машини, обладнання не менше 70% від загальних інвестицій в основний капітал, у придбання та створення нематеріальних активів не менш 30% від інвестицій у основний капітал;
- скорочення обсягів інвестицій у капітальний ремонт до 20% від капітальних інвестицій у матеріальні активи;
- забезпечення величини коефіцієнту зносу не більш 50%.
- Всі вищеперераховані заходи, які будуть вжиті на машинобудівному підприємстві, сприятимуть:
- розробці і виробництву нових машин з урахуванням сучасних вимог екології, енерго- і ресурсозбереження;

- забезпеченню високого технічного рівня конкурентоспроможних і патентоспроможних виробів, що розробляються і модернізуються;

- впровадженню у виробництво високопродуктивного та високоточного обладнання з метою зниження трудомісткості та нарощування потужностей виробництва для освоєння нових і вдосконалених виробів.

Для забезпечення відповідного обсягу і якості продукції та формування раціональної структури ОК машинобудівне підприємство повинно постійно проводити моніторинг конкурентної продукції за її ціною, якістю і мережею збуту.

Література

1. Воскобосва О. В. Концепція ефективного управління основними фондами /О.В.Воскобосва // Економіка: проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. / Дніпропетр. нац. ун-т. – Д., 2009. – Вип. 247, т. III. – С. 555-560.
2. Григорова З.В. Напрями формування основного капіталу підприємств в умовах ринкової економіки / З.В. Григорова // Збірник наукових праць НТУУ «КПІ» 2005. – С.102-106.
3. Старицький Т.М. Методичні основи економічної діагностики відтворення і ефективного використання основного капіталу/ Т.М. Старицький // Агроінком. – 2005. – № 7. – С. 56-60.
4. Ступницкая Т.М. К вопросу о классификации основного капитала промышленного предприятия и эффективности его использования / Т.М. Ступницкая // Економічні інновації: Зб. наук. праць. – Одеса, 2007. – Вип. 30. – С. 368 – 377.

Кочеткова Н.В., асист.
НАПКС, г. Симферополь

МОНИТОРИНГ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДИФФЕРЕНЦИАЦИИ РЕГИОНА: КРИТЕРИИ, ПРИНЦИПЫ, ЗАДАЧИ

Принимая во внимание высокий уровень дифференциации социально-экономического развития регионов Украины, необходимым является выбор инструментов региональной политики, позволяющих выявить причины проблемности региона, а также обосновать механизмы преодоления территориальных диспропорций. Следует отметить, что инструменты региональной политики, направленные на снижение уровня дифференциации социально-экономического развития, предусматривают мониторинг состояния региональной общественной системы.

В современной экономической науке мониторинг определяется как организованная и постоянно действующая система сбора и анализа